

Boer & Boswachter

*Hoe verbeteren we de band
tussen boer en boswachter?*

Een advies in opdracht van Staatsbosbeheer en
BoerenNatuur.

De jongerenraad is een adviesorgaan van Staatsbosbeheer.

Vanuit Staatsbosbeheer en BoerenNatuur is de volgende vraag gesteld:
Hoe kunnen Staatsbosbeheer en BoerenNatuur in engere zin en boeren en boswachters in bredere zin in de overgangsgebieden rondom N2000, op de plekken waar natuur en landbouw elkaar tegenkomen en de ruimte samen delen, beter en gericht samenwerken?
Wat zou een goede missie en visie kunnen zijn voor een samenwerking? Wat is er nodig om deze samenwerking te versterken?

Nieuwe taal, rituelen en tradities ontstaan door te doen. Ga vooral met elkaar in gesprek en zorg dat er plezier, energie en verbinding ontstaat tussen de twee werkvelden.

Vanuit deze vraag is door de Jongerenraad nagedacht over hoe we de samenwerking kunnen versterken.

Er zijn eerst drie interviews gehouden met zowel agrariërs, boswachters en natuurorganisaties.

De uitkomsten zijn samengebracht tot een aantal kernpunten, maar hoe brengt je die nou goed over? We bedachten gelijkenissen met verhalen dichtbij ons eigen leven: analogieën. Door de kernpunten in een ander licht te plaatsen hopen we onze boodschap over te brengen.

Er zijn meerdere focusgroepen ontstaan: landelijk, Drentse Aa en Overijssel.

Hier zijn kernpunten uitgekomen. Vervolgens is nagedacht over hoe we die kernpunten willen vertalen.

We kwamen uit op verhalen die tot de verbeeldingen spreken:

Analogieën, die de kernpunten (hopelijk) makkelijker inzichtelijk maken dan alleen tekst.

We delen ze graag.

Analogieën

	<i>Pagina</i>
1. Informele gesprekken	5
2. Niet iedereen denkt hetzelfde	7
3. Vind het gezamenlijke belang	9
4. Een goed voorbeeld doet volgen, kijk niet alleen binnen de grenzen	11
5. Verschillende interpretaties van 'natuur' en 'natuurinclusief'	13
6. De huisbaas	15
7. (on)zekere toekomst	17

Per stuk tekst wordt uitgelegd wat de verhalen betekenen.

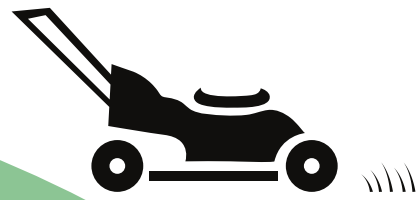

Informele gesprekken

Fatima heeft al een paar jaar niets meer gehoord van haar vriendin. Opeens krijgt ze een appje met 'Hi, hoe is het?' Ze voelt de bui al een beetje hangen, want deze vriendin appt niet vaak uit het niets. Een paar seconden later wordt het appje opgevolgd door: 'Vraagje, kun je mij misschien even helpen met ...?' Fatima heeft er op deze manier eigenlijk geen zin in, maar ze helpt graag anderen dus stemt toch in. Als deze vriendin nou eens oprecht interesse in haar leven toont, zou ze veel minder weerstand voelen om iemand te helpen.

Informele gesprekken

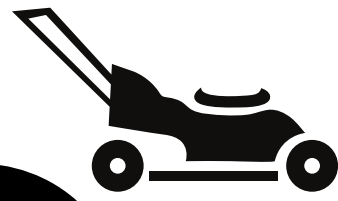
Deze analogie laat zien dat laagdrempelig en informeel contact belangrijk is. Vooral omdat het gezellig is en je vaak meer gemeen hebt dan je denkt, maar ook om elkaar te helpen of te steunen. Als je elkaar dan weer eens tegenkomt is het extra leuk als de ander terugkomt op zaken die je voorheen hebt verteld. Toon dus interesse in de belevingswereld van de ander. Op die manier wordt een langdurige band opgebouwd en heb je sneller iets voor de ander over.

Niet iedereen denkt hetzelfde

Jop is druk bezig met het maaien van zijn gazon. Hij is zo lekker bezig dat hij zin heeft om verder te maaien en kijkt naar de tuin van zijn buurvrouw Hanna. Hij weet dat het niet zo goed gaat met haar en dat ze de laatste tijd vaak aan haar stoel gekluisterd zit vanwege haar reuma. Hij vindt dat het gazon er niet heel netjes bij staat. Dat gazon kan wel een beurtje gebruiken, denkt hij en hij gaat ijverig aan de slag. Dat zal ze vast fijn vinden!

's Avonds wordt er bij hem aangebeld. Buurvrouw Hanna staat voor zijn deur en ze is woedend: 'Heb jij dat gras zó kort gemaaid?!' Jop staat verbijsterend te kijken. Waarom is ze zo boos? denkt hij. 'Eh, ja...', stamelt Jop. Hanna begint te tieren en te vloeken. Uiteindelijk begint ze te snikken: 'Nu kan ik geen bloemetjes meer krijgen!'. Jop is gekwetst in zijn ego en wordt ook heel boos: 'Weet je wat, je zoekt het maar uit! Ik ga je nooit meer helpen als het op deze manier moet. 'Ondankbaar, dat ben je!' en gooit de deur dicht.

Niet iedereen denkt hetzelfde

Bovenstaand verhaal laat zien dat het ontzettend belangrijk is om te communiceren en elkaars gedachtegoed uit te wisselen. Soms lijkt iets heel logisch en vanzelfsprekend, en verwacht je dat de ander er hetzelfde over denkt, maar dat is niet altijd het geval. Zorg ervoor dat er geen mismatch ontstaat in de verwachtingen naar elkaar. Dit geldt ook voor de boeren en boswachters. Wat tips hierbij zijn: Luister naar wat de boer belangrijk vindt, zorg voor passend maatwerk en vraag hoe je de boer kunt helpen. Leg als Staatsbosbeheer uit wat je zelf doet en waarom, bijvoorbeeld de taak om nationaal beleid op te opvolgen

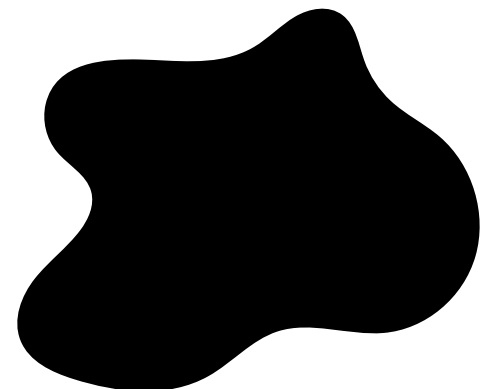
Vind het gezamenlijke belang

Joop en Henkie staan naast elkaar voor de bar van het stadion in Amsterdam. Joop is een rasechte Amsterdammer en komt dan ook van een wedstrijd van Ajax-Feyenoord af. Henkie is een rasechte Rotterdammer en heeft dezelfde wedstrijd bijgewoond. Ze komen beide een biertje drinken om, voor de een het verlies weg te drinken, en de ander om de winst te vieren. Ze raken in een verhitte discussie over wat de één fout heeft gedaan en wat de ander beter had kunnen doen. Het wordt nog net geen matpartij...

Een half jaar later moet het Nederlands elftal spelen om zich te kunnen plaatsen voor het wereldkampioenschap. Joop en Henkie zitten toevallig tijdens de wedstrijd naast elkaar! Ze geven elkaar de hand en hopen op een goede afloop van de wedstrijd.

Vind het gezamenlijke belang

Ondanks dat beide partijen misschien net anders spelen, is het belangrijk om het gezamenlijke belang te vinden. Beide partijen willen graag genieten van een leuke pot voetbal en dat kan alleen als beiden dit ook nastreven en niet alleen te focussen op de ander bekritisieren in hun speelwijze. Deze analogie laat zien dat ook boeren en boswachters moeten focussen op wat ze gemeen hebben. Spreek uit dat je elkaar nodig hebt voor het gemeenschappelijke doel (bijvoorbeeld vitaal landelijk gebied beheren). Probeer vanuit verschillende perspectieven door dezelfde bril te kijken. Bekijk het voetbalspel dus ook door de ogen van de 'tegenpartij'.

Een goed voorbeeld doet volgen, kijk niet alleen binnen de grenzen

Langs een rivier loopt een boer. Ze duwt het riet uit de weg terwijl ze het water inspecteert. De rivier stroomt door haar veld heen. Ze kent dit deel van Italië als de binnenkant van haar broekzak, ze is in deze velden opgegroeid. Maar ze is niet hier om haar voeten in het koude water te steken. Het jaar is 2010 en de rivier heet de Po. Kilometers verderop, in een olieraffinaderij, is een lek ontstaan. Op dit moment stromen liters aan olie door de zijtak richting de hoofdriever. Boeren over het hele land zijn in paniek, en voor goede reden. Als de rivier vol olie zit kun je het niet voor landbouw gebruiken, en zul je grof geld verliezen.

Aan de andere kant van de rivier loopt een medewerker van het natuurgebied. Als de olie aanspoelt, zullen honderden vogels doodgaan. Het riet rond de rivier is namelijk de broedplaats voor een hele reeks beschermde vogels.

De lek van 2010 had catastrofale gevolgen voor de lokale natuur en de boeren. Máár dankzij de samenwerking van de boerenorganisaties en de natuurbeschermers is de schade redelijk beperkt gebleven.

Een goed voorbeeld doet volgen, kijk niet alleen binnen de grenzen

Een rivier schoonmaken kan niet alleen op één plek, het moet door de hele rivier heen gebeuren.

Hetzelfde geldt voor de natuur, wees een goed voorbeeld want de burens nemen vaak dingen over. Kijk ook verder dan alleen de bestaande grenzen. Beloon bijvoorbeeld boeren die ook op hun eigen gronden of buiten de overgangsgebieden natuurmaatregelen treffen.

Verschillende interpretaties van 'natuur' en 'natuurinclusief'

'Gerard, stop dat geld weg! Straks denkt 'ie dat er bij ons wat te halen valt'.

'Dat denkt hij sowieso wel Ina, met die heupbuidel ben je nou niet bepaald een local'.

Gerard stop zijn geld terug in zijn broekzak. 'Niet iedereen in Rome probeert je te beroven len, dat probeer ik je nou al dagen uit te leggen'.

'Nou, ik vertrouw hem voor geen meter', briest Ina.

'Weet je nog in Berlijn, toen je zonnebril opeens weg was? Tasjesdieven zijn overal, en mij pakken ze niet!'

'We moeten er bij het volgende station uit, dan ben je weer van hem af', zei Gerard, die besepte dat hij toch wel regelmatig wat kwijt was geraakt in het buitenland. Ondertussen was de metro al tot stilstand gekomen, en Gerard en Ina haastten zich door de deuren het perron op. Na enige meters te hebben gelopen siste Ina opeens: 'Hij achtervolgt ons'.

En inderdaad, de man die zojuist nog tegenover hen zat, kwam met ferme passen op hen afgestormd. 'Rennen Geer, hij moet ons hebben'. 'Doe normaal len', maar Ina trok hem al mee.

Gezamenlijk struikelden ze naar het andere perron, waar een metro klaar stond om te vertrekken. Met een niet al te gracieuze duik stormde Ina naar binnen.

Even verderop, boven de grond, liep een bezwete Italiaanse man hijgend naar twee carabinieri die de wacht hielden bij de ingang van het metrostation. 'Agenten, kunt u mij helpen? Twee toeristen zijn in hun haast een rugzak vergeten in de metro'.

Verschillende interpretaties van 'natuur' en 'natuurinclusief'

Soms interpreteer je de bedoelingen van een ander niet helemaal goed. Verhalen (en misschien zelfs ervaringen) uit het verleden hebben je geleerd dat natuurbeheerders zich niet altijd aan hun woord houden, en landbouwgrond als natuurgebied werd ingezet. Staatsbosbeheer wil graag gezamenlijk een deel van de grond op een toegankelijke manier natuurinclusief bedrijven. Maar wat de boer en de boswachter onder 'natuur(inclusief)' verstaat kan nogal verschillen. Wanneer een boswachter begrijpt waarom een boer iets doet (en vica versa) scheidt dit duidelijkheid en wederzijds begrip.

De huisbaas

Net als Lisa haar Netflixapp opent klinkt het geluid van haar mailbox. Een mailtje van de huisbaas:

*“Dag bewoners van nummer 15,
Jullie cv-ketel is al flink verouderd en ik ben als verhuurder wettelijk verplicht om deze te vervangen.*

Overmorgen om 8:15 komen een aantal klusjesmannen langs om hiermee aan de slag te gaan.

*Zorgen jullie dat iemand de voordeur open doet?
Houd er rekening mee dat het water waarschijnlijk de gehele dag afgesloten zal zijn, en de verwarming dus ook niet aan kan.*

*Hartelijke groet,
De huisbaas”*

WAT?! Overmorgen? Dat komt Lisa helemaal niet uit. Ze heeft die ochtend namelijk een belangrijke online afspraak en zal veel geluidsoverlast hebben van al dat geklus. Ze is echt wel blij met een nieuwe cv-ketel, maar moet dat per se overmorgen? Nu is het te laat om de afspraak te verzetten. Hoe gaan zij en haar huisgenoten dat doen met douchen? Waarom overlegt de huisbaas niet met hen? Zij en haar huisgenoten wonen toch in dit huis?

De huisbaas

In sommige verhoudingen is Staatsbosbeheer eigenaar en de boer gebruiker van de betreffende grond. Ondanks dat de rechten en verplichtingen deels bij Staatsbosbeheer liggen, kan dit botsen met de beleving van de boer. Houdt rekening met de wijze waarop omgegaan wordt met het uitoefenen van die rechten en opleggen van verplichtingen, en hoe daarover het beste gecommuniceerd kan worden. Het land van de boer staat namelijk vaak gelijk aan de bestaanszekerheid van de boer. Vraag input van boeren over hun ideale werkwijze om de regels en verplichtingen uit te voeren en zoek gezamenlijk een middenweg. Lever maatwerk en flexibiliteit waar dat kan en gewenst is.

(on)zekere toekomst

Dominique is net afgestudeerd en na lang zoeken heeft ze dan nu eindelijk haar droombaan gevonden. Ze start als evenementmanager bij een bedrijf dat zich bezighoudt met de festivals in binnen- én buitenland. De extase was dan ook onbeschrijfelijk toen ze een contract kreeg voor bepaalde tijd.

Ze heeft veel plezier in haar werk en niets is haar te gek. Toch blijft haar baas maar vragen om telkens die stap extra te zetten, dat avondje door te werken, of toch nóg een extra klus aan te nemen want 'dat is goed voor het bedrijf'.

Het is een baan waarvoor ze keihard wilde knokken, maar ze weet eigenlijk helemaal niet of ze wel kans maakt op een vaste aanstelling. Als ze ernaar vraagt krijgt ze maar geen duidelijkheid over haar toekomstperspectief bij het bedrijf. Ze heeft behoefte aan stabiliteit en zekerheid, en wil weten of ze hier verder kan groeien. Wat heeft al dat overwerken voor zin als ik uiteindelijk niet eens mag blijven?

(on)zekere toekomst

Dit verhaal laat zien dat zekerheid op de lange termijn belangrijk is. Als je nu een extra stapje zet, weet je dat je er voor de lange termijn lang van kan profiteren. Op die manier is het meer vanzelfsprekend om te investeren in bijvoorbeeld natuurmaatregelen. Lange termijn financiële zekerheid biedt ruimte tot experimenteren en innoveren. Naast 'dat is goed voor de natuur' heeft de boer de zekerheid van een langdurig verdienmodel en meer bestaanszekerheid.

Conclusie

Uit de interviews en door onderzoek zijn meerdere adviezen gehaald.

Begrip voor de ander staat hierbij centraal.

Om de adviezen meer tot de verbeelding te laten spreken, zijn er meerdere analogieën bedacht. Deze laten de adviezen zien vanuit een andere invalshoek.

De oorspronkelijke adviezen worden op de volgende pagina omschreven.

Wees niet bang in gesprek te gaan.
Hopelijk heeft het lezen iets aan het denken gezet en is ergens herkenning gevonden.
Wij hopen van wel. Het leven zit namelijk vol met analogieën - van boer, tot boswachter.

De belangrijkste adviezen

1. Vanuit het natuurdoel input vragen over de uitwerking en dus maatwerk kunnen leveren/flexibel zijn met de regels. Dus samen een middenweg zoeken i.p.v. zeggen wat de ander moet doen.

2. Meer begrip en interesse door inzicht te krijgen in de beweegredenen van de ander. Vraag bijvoorbeeld hoe het gaat met de koeien als een boer koeien heeft, of hoe het met de vogels is in het broedseizoen. Respect voor elkaars vakmanschap.

3. Kijk naar een lange termijn verdienmodel of bijvoorbeeld een lagere pacht prijs als de opbrengst laag is en een hoger bedrag als de opbrengst ook hoger is. Lange termijn financiële zekerheid biedt ruimte tot experimenteren. Benader biodiversiteit bij een 'reguliere' boer in termen van opbrengst en productie.

4. Boeren zien dingen van elkaar en vergelijken zich met elkaar. Maak hier gebruik van: goed voorbeeld doet volgen. Deel bijvoorbeeld monitoringsgegevens zodat boeren dit van elkaar zien en er concurrentie ontstaat wie de meeste natuurinclusieve boer is.

Vier de successen.

De Jongerenraad van
Staatsbosbeheer:

Alexander Schneidt

Anouk van Ginkel

Eirini Lazaridis

Elizabeth Verkuil

Emma Lemmers

Joyce Haringa

Leonie Geurts

Maartje Gierveld

Michiel de Vreede

Reint-Jan van de Bunte

Sophia Galindo van der Arend

Tessa Nauta

Wout van Alst

jongerenstaatsbosbeheer

jongerenraad staatsbosbeheer